

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

Aquest número 10 cèntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

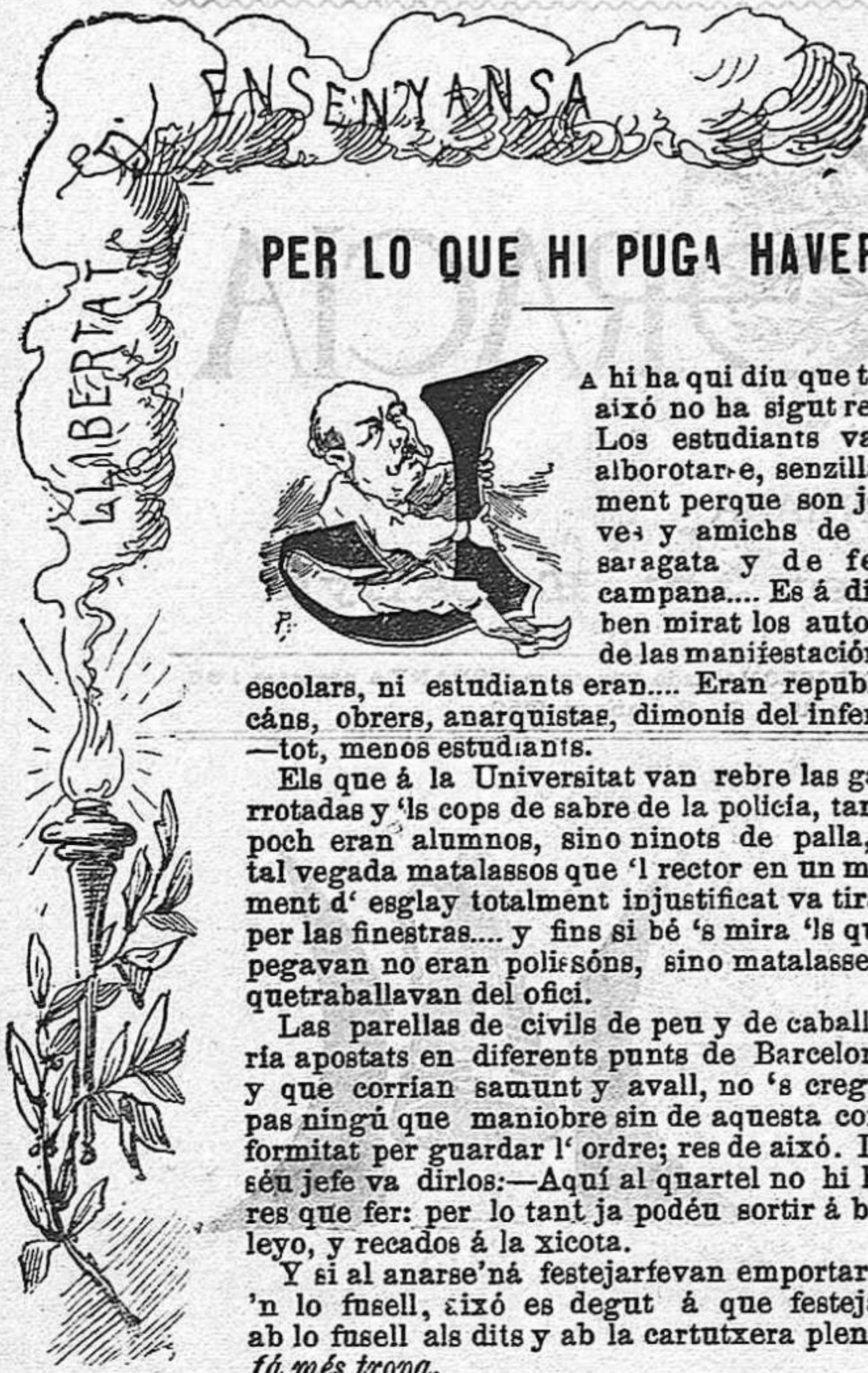
ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mítj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA QUÈSTIÓ DEL DÍA

La codicia esbotza 'l sach.

ENSENYANSA
PER LO QUE HI PUGA HAVER

A hi ha qui diu que tot això no ha sigut res. Los estudiants van alborotar-e, senzillament perque son joves i amichs de la sagata y de fer campana.... Es á dir, ben mirat los autors de las manifestacions

escolars, ni estudiants eran.... Eran republicans, obrers, anarquistas, dimonis del infern —tot, menos estudiants.

Els que á la Universitat van rebre las garrotadas y 'ls cops de sabre de la policia, tampoch eran alumnos, sino ninots de palla, ó tal vegada matalassos que 'l rector en un moment d' esglay totalment injustificat va tirar per las finestras.... y fins si bé 's mira 'ls que pegavan no eran polifons, sino matalassers que treballavan del ofici.

Las parellas de civils de peu y de caballeria apostats en diferents punts de Barcelona y que corrian samunt y avall, no 's cregui pas ningú que maniobre sin de aquesta conformitat per guardar l' ordre; res de aixó. Lo seu jefe va dirlos:—Aquí al quartel no hi ha res que fer: per lo tant ja poden sortir á boleyo, y recados á la xicota.

Y si al anarse'ná festejarfevan emportarse 'n lo fusell, aixó es degut á que festejar ab lo fusell als diits y ab la cartutxera plena, fá més tropa.

No es cert tampoch que 's tractés de proclamar l' estat de siti, ni de suspendre las garantías constitucionals, ni molt menos ho es que 'l Capitá general projectés treure las tropas al carrer.... Algú vá confondre las forsas de la guarnició ab una capsa de soldats d' estany ab los quals juga tot lo dia, 'l fill de no sé quin porter ó dependent de la Capitania general.

Quedem, donchs, en que á Barcelona, aquests dias no hi ha hagut res; pero res enterament, y que tot lo que deyan els periódichs ho devian haver somiat.

Y perdonin si porto la méva incredulitat fins al extrém de duptar de l' existencia del héroe de la festa. ¿Volen dir qu' es veritat qu' existeix aqueix tal don Odón de Buén, de qui tant s' ha parlat aquests últims dias?

Lo qu' es jo fins que me 'l presentin no creuré pas en la seva existencia, y encare que me 'l posin á la vista, soch molt capás de figurarme que se 'm rifan.

Aquesta manera de pendres las cosas queda perfectament justificada per la conducta de todas las autoridades civils y eclesiásticas, que han mediat en ellas.

Escoltin sino á D. Jaume. A cala Ciutat va anar dimars á dirho als regidors, perque aquests ho repetissen *urbi et orbe*. Ell, per la seva part, may ha tingut la pretensió de que se suspenguessen las lliçons de la Cátedra de Historia Natural, y si 's van suspendre, consti—[paraula de bisbe!—que la culpa no es seva sino del Rector de la Universitat.

Ignoro si al fer afirmacions tan terminants, D. Jaume devia dir en forma de *apart* á tall de personatge de comedia:—Cap necessitat tinch jo d' embolicarme; al cap-de-vall no guanyaria prou per vidres.

Per lo que t' ca al Rector de la Universitat, no cal dirigi'li cap pregunta perque tampoch contestaria. Es mort y 'ls morts no parlan.

En quant al ministre Bosch y Fustegueras es imposible que dirigís aquell telegrama que varen rebre 'ls diputats republicans de Barcelona, manifestantlos que no podia accedir á la seva súplica de sostenir en la cátedra á D. Odón de Buén, perque aixó no ho consentia la Constitució del Estat. ¿Nada menos que la Constitució!.... ¿Cóm volen vostés que un ministre expedis un telegrama per l' istil? Aixó es; que durant tots aquests dias ha fet sol, y 'ls pals y 'ls filferros, que quan plou no poden ab la seva ánima, quan está seré y 's venhen las orellas acostuman á fer cada bromasso y á armar cada enredo que n' hi ha per tornarse ximple.

Ni 'l ministre Bosch ha dictat cap Real Ordre, ni te perque ocuparse de la ditxosa qüestió de Odón de Buén.

Mirin sino ab quina pressa, va telegrafiarli que no 's megnés de Barcelona, ab tot y assegurar-se haverli ordenat avants que empengués lo viatge á Madrid immediatament.

En fi, de animalias, de trepitjadas de ronsal, de viradas en rodó, demaniure.

Hi ha qui suposa que 'ls clericals y 'l govern conservador disposat sempre á recundarlos, ab todas aquestas cosas no van tenir altre propòsit que pendre 'l pols á la opinió pública.

En aquest cas es precis reconeixre que la Senyora Opinió pública al notar que per pèndre'l 'l pols li agafavan la munyeca vá desfer-e d' ells de una estrabada plantantlos la mes so'emre de las bofetadas. ¡Bente aquest ou, que l' altre 's coul!

La calma ha reascut.... pero una calma aparent. Los estudiants han tornat á l' aula; pero hi van ab los ulls oberts y atentas las orellas á lo que puga succehir. S' han apágat 'ls flamaradas; però 'l caliu persisteix, y no han de valerli ni galledas d' aygua beneyta per extingirlo. Aqueix caliu manté encés l' ardor en tots los cors liberals.

Bó será que 'ls estudiants y ab ells tots los demócratas viscan alerta.

No hi ha especie zoológica susceptible de sufrir las rápidas y radicales transformacions á que está subjecta la familia ultramontana. Darwin no vá pararse en aquesta qualitat que sembla inverosímil, no igualada per cap mes casta de animals. Los lleóns, los tigres, las panteras, que reganyan las dents y erisan las urpias, en menos que un bisbe canta la palinodia, en menos que un ministre de 'n Cánovas diu:—*Tho yo no he sido*, desapareixen de la vista, transformats en corchs.... en corchs que secretament rosegau nit y dia, á fi de realisar en anys y en sigles si es precis, aquella mateixa obra de destrucció que intentavan consumir en un instant, á dentelladas y aixarpadas, quan se figuravan que podian exercir impunement de fieras.

Contra las audacias provocativas lo mateix que contra las maquinacions secretas del ultramontanisme y de sos auxiliars jo no conech mes que un remey: la unió de tots los liberals: lo desveltament del esperit públich; la persistencia en las llytas dels comicis; la condensació del disgust que 'ls enemichs de la democracia provoquin ab los seus excessos y atropellos.... y en últim cas si no basta la forsa de la ley, la suprema apelació á la ley de la forsa.

Régimen de vida: paciencia, constancia.... y una mica de mala intenció.

P. K.

JA MAY

Per intrigas que denigran; per vilesas que deshonoran; per pretensions que trossejan las llibertats que son nostras, jamay hem de abaixá l cap ni l' espinada hem de torse. Tenim prou independéncia; tenim encar virils forsas; tenim esperit enérgich, y 'l cap ben seré de sobras. Ja may eixa farsant turba, presidida pels loyolas, qu' una mitra determina lo qu' ha de fé un doctó ab toga, ha de lograr que nosaltres siguem sos instraments dócils. Volem la lliure ensenyansa que al hermós progrés nos porta; la llibertat de conciencia y qu' Espanya visca ab honra. No hi fa res que com un llamp vulga caure al demunt nostre l' estúpit clericalisme ab sa baba verinosa. Que caygui: be prou sabem, per experiencia ben propia, que 'l foch zigzagajador que la tempe at nos dona hi ha para-llamps que 'l subjugan y pous fondos que l' ensorran. Jamay per res hem de treure de la robusta memoria que turbas de clericals ab trabuch, punyal y boyna varen sembrá en nostra Espanya la més infamant discordia. Ja may més hem de permetre, ni agotant todas las forsas que la hidra reaccionaria arrelli per tot deshonras. Confonem aquesta hidra tenint per ells cor de roca. No escoltém las sevas súplicas, ni paraulas tentadoras, ni promesas d' aliansa, ni amenassas de discordia, ni homenatjes de respecte, ni las pulcrituts de forma. No olvidém aquells temps tristos que ab rebrots de la sanch nostra varem fomentá y va neixer la llibertat mes hermosa.

Mes, no; may hem de olvidarlos, que 'ls manifesta la historia ab lletas de sanch escritas.... ¡y la sanch jamay s' esborra!
J. PUIG CASSANYAS. (1)

ODÓN DE BUÉN

PERFILS Y PINZELLADAS

ANT com s' ha parlat aquests dias de Don Odón de Buén, no hem vist encare cap periódich que publiqués la seva biografía. Judicis sobre la seva personalitat se 'n han fet molts y alguns sumament injustos y excessivament lleugers. Certs periódichs reaccionaris y altres que sense serho se deixan arrastrar per l' onada negra que aménassa embrutarho tot, cegats per la passió propia dels sectaris ó contaminats de una tonteria encoinadissa, han arribat fins al extrém de negar la competencia científica del digne professor

en propietat de la Cátedra de Historia Natural de la Universitat de Barcelona.

En concepte de certa gent, á Espanya no 's pot ser sabi, sino professant determinadas ideas politicas y religiosas, ó cubrint las que 's professan, cas de no concordar ab aquellas, ab l' ignoble vel de la mes refinada hipocresia. Los sabis son los que reprimeixen los naturals impulsos de la conciencia, si es que conciencia tenen: los que 's revesteixen en tots los actes de la vida de una gravetat pedantesca: los que professan veneració y respecte (naturals ó fingits) á las venerandas preocupacions del vulgo que 's créu ilustrat. Aquests son sabis perque saben viure.

En cambi, l' home expansiu y franch, que pensa lliurement y diu sense embuts lo que pensa; l' home de conviccions fermas y sinceras que las expressa á cada instant ab vigor y energia, sense medir ni 'ls profits que 'l reservarlas podria reportarli, ni 'ls disgustos que 'l ferlas públicas li ha de costar; l' home que afronta ab lo cap dret y 'l cor net las preocupacions de certa gent ilusa ó malvada que aspira á exercir lo monopoli del sentit comú; l' home que no sab viure, no pot ser sabi, no pot ser mes que un solemne tarabana.

A falta de mártirs disposats á ser befats y escarnits y fins á morir confessant la fé de Cristo, com aquells dels primitius temps, los quals avuy ja no son possibles perque al reinat del cor ha sucehit l' imperi del estómach, quedan los mártirs de la rabó lliure, que arrostran impávits las persecucions y las iras dels escribas y faritzens, contentantse per tot premi ab la satisfacció de cumplir los dictats de la seva conciencia. Tots los creyents en lo Progrés humá els farán justicia.

Y basta de preámbuls.

ODÓN DE BUÉN ESTUDIANT

Al retrato de D. Odón de Buén ab lo qual honrarem la página primera del número anterior de LA CAMPANA DE GRACIA, hem de agregarhi avuy algunas notas biograficas rigurosament auténticas, tant que ningú, n' esté segur, s' atrevirá á desmentirlas.

Odón de Buén es aragonés. Hi ha una familia Buen en la comarca de Jaca, que res té que veure ab la del nostre biografat, que procedeix del camp de Zaragoza, y está composta de modestos artesans y simples pagesos. Odón nasqué á Zuera, poble agrícola de uns 2,500 habitants, situat á 32 kilómetros de la capital aragonesa, 'l dia 18 de Novembre de 1863. Está, donchs, próxim á cumplir 32 anys. Prompte hem de veure quant bé ha sabut aprofitarlos.

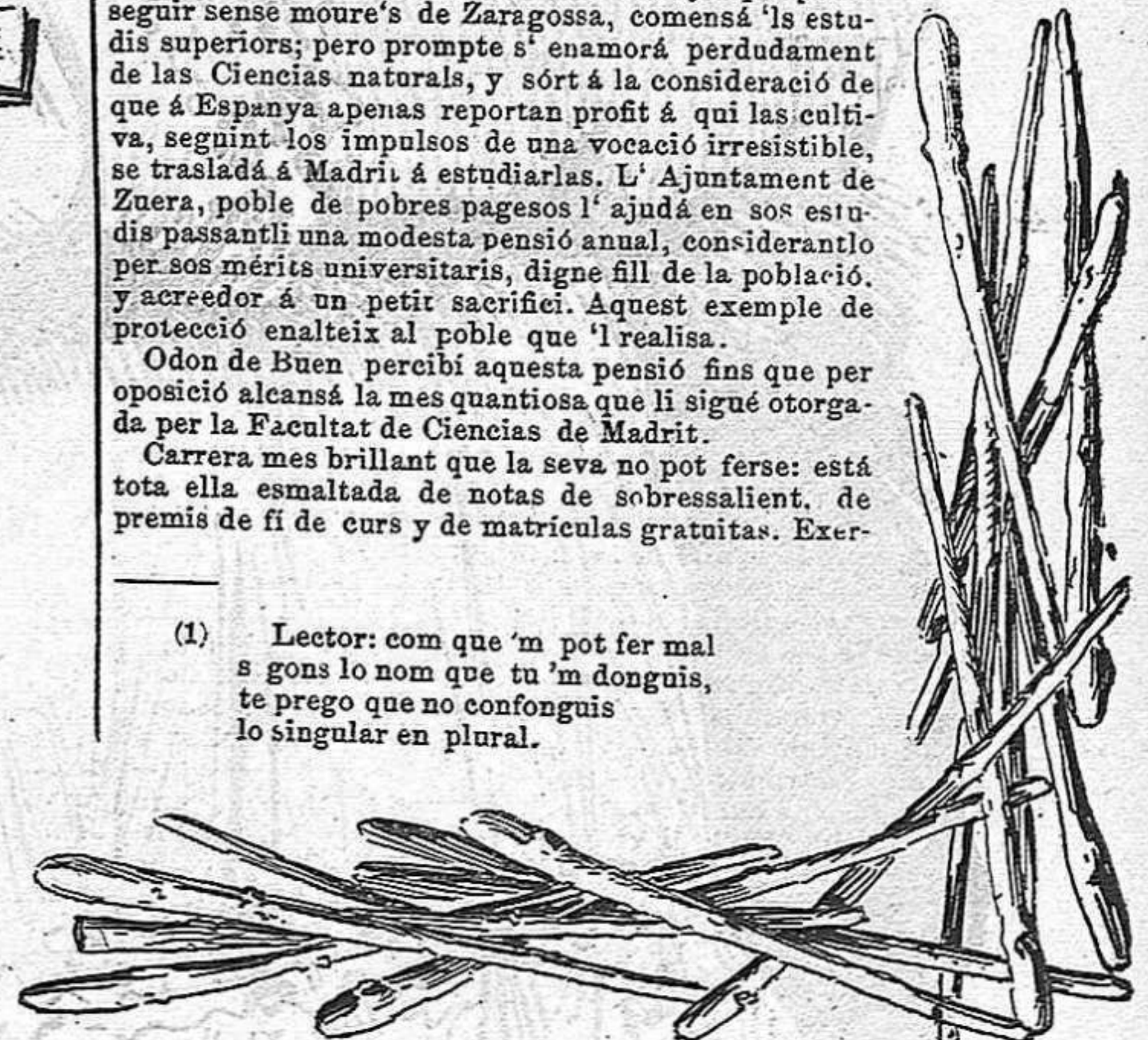
Lo pare de Odón de Buén era sastrer, desvintse pera donarli carrera, en vista de las bonas disposiciones intelectuals de que doná mostrás desde la seva infancia. En son mateix poble natal cursá primera ensenyansa y la segona al Institut de Zaragoza. En públicas oposicions li signé concedida per unanimitat del claustre del Institut una de las pensions de 10 duros mensuals, durant lo curs otorgables als alumnos mes aventajats. No hi ha que dir si aquest subsidi l' ajudá y estimuló en los primers estudis que precedeixen al batxillerat.

Ab l' idea de cursar la carrera de metje que podia seguir sense moure's de Zaragoza, comensá 'ls estudis superiors; pero prompte s' enamorá perdudament de las Ciencias naturals, y sórt á la consideració de que á Espanya apenas reportan profit á qui las cultiva, seguint los impulsos de una vocació irresistible, se trasladá á Madrid á estudiarlas. L' Ajuntament de Zuera, poble de pobres pagesos l' ajudá en sos estudis passantli una modesta pensió anual, considerantlo per sos mérits universitaris, digne fill de la població, y acreedor á un petit sacrifici. Aquest exemple de protecció enalteix al poble que 'l realisa.

Odón de Buen percibi aquesta pensió fins que per oposició alcanzá la mes quantiosa que li signé otorgada per la Facultad de Ciencias de Madrid.

Carrera mes brillant que la seva no pot ferse: está tota ella esmaltada de notas de sobresalient, de premis de fi de curs y de matriculas gratuitas. Exer-

(1) Lector: com que 'm pot fer mal s gons lo nom que tu 'm donguis, te prego que no confonguis lo singular en plural.

L'ULTIM INCIDENT DEL CONFLICTE ESCOLAR

cicis de batxiller ab sobresalient y oposicions guanyadas, exercicis de llicenciat ab las mateixas distincions; sobresalient en lo doctorat, y no tingué lloch a fer oposicions que de segur las hauria guanyadas també, per haverse li confert una comissió oficial que l'obligà a au-entarse de Madrid, y de la qual donarem compte oportunament.

Condeixeble y rival seu en los estudis era l'conde de la Viñaza avuy ministre plenipotenciari a Bélgica, qui al pujar últimament los conservadors al poder, figurà com a candidat a la Direcció de Instrucció pública: de manera que a ser nomenat, ell hauria hagut de intervenir directament en l'actual conflicte provocat pel bisbe de Barcelona.

En las oposicions a la Llicenciatura, que com havem dit guanyà a gran brillant, escrigué la corresponent Memoria en la qual s'hi revelen sas conviccions lliure pensadoras. En ella parlant de la Biblia diu: «la Biblia es un libro rancio que pretenden hacer pasar como divino.» Y referintse a la Teologia la califica de «ruin resto de las fantásticas edades primitivas.» Y a pesar de aquests conceptes capassos d'erissar lo pel a la mitra de D. Jaume, l'Claustro premià a D. Odón de Buen, y l'alumnat, en l'obertura de curs, rebé l'premi de mans del ministre de Foment, que per cert era... ¿qui dirian? ¡L' arxi-catòlich impertèrrit ultramontà Sr. Pidal!

Això ocorria a l'any 84, y ab sols cotxejarho ab lo que passa avuy, se veurà lo molt qu'hem progressat en aquest periodo de onze anys de afirmació de conquestas democráticas practicadas pels rasturadors, durant los quals la cartera de Foment ha passat desde las mans del ex carij Pidal a las del ex federal Bosch y Fustegueras. Ja no més falta veure, si seguint aquest mateix progrés cul-arreras, será qualsevol ex-anarquista que's fassi conservador per obtenir una cartera, l'encarregat de restablir lo Tribunal del Sant Ofici.

COMISSIÓNS OFICIALS

Entre la Llicenciatura y l' Doctorat, D. Odón de Buen, rebé del Director general de Monts l'encàrrech de coadjuvar activament a la formació de la Flora forestal. Y aquell jove ardorós, ab cara de noy, barba-mech, recorregué una gran part de la Península y l'nort del Marroch y de Argelia, recolectant plantas, clasificantlas y aportant a l'obra de la Flora numerosos datos, alguns enterament nous ó desconeguts, com ho revela la multitud de referencias qu'en lo llibre s'fan als seus treballs é iniciativas. Y tot just contava llavors l'entusiasma naturalista 21 anys d'edat!

Al mateix temps prenia una part activissima en las tareas de la Societat espanyola de Historia natural, una de las més consideradas en lo mon científich, la qual sigué fundada durant lo periodo revolucionari. A propòsta de aquesta societat, presidida per D. Carlos Castell conservador afiliat avuy a la fracció silvestrista, D. Odón de Buen sigué designat para pendre part, en calitat de naturalista, en lo viatge de circumnavegació que havia de emprendre la fragata Blanca. A pesar de las conegudas ideas lliure-pensadoras del candidat, en Cánovas acceptà aquesta designació, sent ministre de Foment lo Sr. Pidal. Pero esdevingué la mort del rey Alfonso XII; lo viatge quedá temporalment aplassat y l'nomenament en favor de Odón de Buen lo vá suscriure en Monferró Rios, que formava part del primer ministeri de la Regencia.

Lo viatge de volta al món comensat felisment quedá interromput a Noruega ab motiu de haverse romput la hélice de la fragata, quan se disposava a dirigirse a Dinamarca. Poch amant de la inacció, l'jove naturalista demaná autorisació que li sigué concedida pera visitar Suecia, Finlandia, Alemania, Inglaterra, Fransa, tant la regió oceánica com la mediterránea, Argelia y una part del desert de Sabara. Lo viatge de la malaventurada fragata fracassá per complert; no aixis la missió de Odón de Buen. Nomenat sols per estudiar, s'excedí com sempre, dedicantse a recullir multitud d'exemplars interessantissims, que passaren a enriqueix las colleccions del Museo de Historia natural de Madrid, ahont han servit de material d'estudi a un gran número de naturalistas nacionals y extrangers.

Fruit de son viatge sigue ademés son llibre De Kristiania a Tuggurt plé de datos interessants, y revelador dels entusiasmes juvenils de son autor, y una multitud de folletos científichs sobre l'reultat de la seva excursió.

ODÓN DE BUEN, CATEDRÁTICH

La possessió de una càtedra constituheix lo somni daurat de tot home de Ciencia. Odón de Buen al any 89 feu oposicions a la de Historia natural vacant en l'Universitat de Valladolid. Los odís polítichs y religiosos s'ensanyaren ab ell. A pesar de sos brillants exercicis, dels 7 membres del tribunal, 3, precisament los més caracterisats per sos coneixements científichs en la matèria, li donaren lo vot; pero ls

quatre restants l'otorgaren a un tal Sr. Risueño, sentli concedida la plassa. May ab mes rahó s'ha pogut dir

«que Dios ayuda a los malos cuando son más que los buenos.»

Sense desanimarse, pochos dias després feya novas oposicions a la Càtedra vacant en la Universitat de Barcelona. Constituïan lo tribunal personas tan distingidas com los Srs. Balboa y Quiroga, célebre naturalista, catedrátichs de Madrid; Salvador Calderón, catedrátich de Sevilla; Lozano, representant de la Universitat de Barcelona; Mellado, catedrátich de Paleontologia de l'Escola de Minas, Mazarredo, enginyer de Montsagrat a la Flora Filipina é Hidalgo naturalista. Unánimement posaren en primer lloch de la terna a D. Odón de Buen, sent d'advertir que l'Sr. Hidalgo no pogué votar per haver faltat a una sessió. Lo triunfo del jove que a sos 26 anys d'edat obtenia la Càtedra de Barcelona, no podia ser més brillant, y la cara hauria de caure'ls de vergonya als que avuy pretenen des bancarlo valentse dels medis odiosos que tothom sab. Qui ha entrat a l'ensenyansa per la porta gran oberta de bat a bat de unas oposicions guanyadas unánimement, no ha de saltar de la cadira de professor per mes alsaprem que fassi un bacul de

Com a digne final del conflicte, D. Odón de Buen enriqueix l'Museo de Historia Natural de la Universitat literaria, ab un exemplar de una nova especie fins ara enterament desconeguda dels Naturalistas.

bisbe, apoyantse en los decrets anacrònichs de la Congregació del Índice y moventse per l' esfors mancomunat dels pares de familia y dels pares de la Companyia de Jesús.

Fins en la llei de Deu hi ha un manament que prohibeix apoderarse de la propietat agèna.

Don Odón de Buen, en l'exercici de son càrrech universitari ha complert sempre ab lo seu deber de catedrátich zelós é imparcial.

Capellans y frares han assistit a las lliçons en calitat de alumnos y han sigut tractats ab la mateixa consideració que tots los demés. May en sis anys d'ensenyar l' assignatura s'ha formulat la menor queixa al Decanat respecte a si las lliçons de D. Odón de Buen ofenian la conciencia de cap dels seus alumnos. Ha fet sempre Ciencia y res més que Ciencia. Tal vegada emana de aquí la tirria que li té algún profesor ultramontà, joquina de las malas passions y en especial de la enveja. Perque ls alumnos de Odón de Buen estiman al seu professor y senten

envers ell una verdadera atracció. A las explicacions de la càtedra hi ha unit las profitosas excursions escolars, realizadas en plena naturalesa, ahont s'apren més qu'en los llibres. Tots los alrededores de Barcelona: Sant Pere Màrtir, lo Tibidabo, Pedralbes, Moncada, lo Castell de Aramprunyá han sigut recorreguts y estudiats distintas vegadas pels alumnos guiats per son catedrátich. Ha fet ademés abells excursions al Montseny y Olot; los ha portat a las islas Balears y a Banyuls sur Mer, ahont se troba instalat lo magnífich laboratori Aragó y últimament está preparant un viatge a París é Italia. ¡Aquets esplays científichs contrastan ab la conducta de altres catedrátichs que s'empenyan en portar als seus alumnos a respirar l'encens de las iglesias! ¡Com si aixó signés més científich!

Per los serveys prestats als escolars francesos que últimament visitaren Catalunya, en una profitosa excursió escolar, lo govern della República li concedí l'títul de Oficial de Instrucció pública y las palmas universitarias. No tinch noticia de que cap més profesor espanyol haja sigut objecte de semblant distinció.

Odón de Buen comparteix las atencions de la ensenyansa ab la difusió de las Ciencias naturals, per medi del llibre. Ha publicat, numerosos estudis entre 'ls quals citarém una Memoria biogràfica critica sobre Asso, eminent naturalista aragonés del sigle passat; una altre sobre materials pera l' estudi del crustáceos á Espanya, la mes completa que s' coneix en la materia; una Geografia botànica de la zona central d' Espanya; apuntes numerosos sobre 'ls seus viatjes; un Anuari científich, etc. etc.

Pera la Casa Muntaner y Simón ha escrit *La Botànica* que forma 4 tomos ilustrats, obra important, y de gran mérit que ha meregut criticas molt encomiásticas de la premsa estrangera y ha sigut declarada de text en la República de Chile.

Per encàrrech de una altre casa editorial ha escrit lo *Diccionari de Historia Natural* del qual ne van publicats dos tomos de gran tamany plens de lámias y grabats.

Molts de sos escrits han meregut l' honor de ser traduïts al francés, al inglés y al suech. No és raro veure citar lo nom de Odón de Buen, en las publicacions científicas de aquests païssos.

LAS OBRAS EXCOMUNICADAS

Veient que no hi havia á Espanya obras didàcticas basadas en los principis moderns vá escriure son *Curso completo de Historia Natural*. D' ell forman part el *Tratado elemental de Geología* y el *Tratado elemental de Zoología* que merequeren l' elogi del Consell de Instrucció pública, y han obtingut la condemniació de la Congregació del Índice. Del *Tratado elemental de Botànica*, no se 'n ha publicat més que 'l primer fascicle.

Odón de Buen, enemich declarat dels llibres de text, jamay ha exigit als seus alumnos (com fan altres catèdràtics) la adquisició de aquestas obras. Son además relativament baratas y en cap cas haurian pogut servir, com serveixen tantas obras inútils, per explotar la butxaca dels seus deixebles. Desde la seva publicació han passat per la classe de Odón de Buen mes de 2.000 alumnos, y de las citadas obras únicament se 'n han venut uns 1.000 exemplars, sent de advertir que una bona part d' ells s' han colocat fora de Barcelona, puig en varias Universitats d' Espanya s' professan, lo mateix que á la de Coimbra (Portugal) y á las de Chile y Méjich y en alguna dels Estats Units.

Per lo que respecta á Barcelona may havian figurat en los quadros que s' posan al públich á principi de curs: únicament aquest any s' hi van continuar, sense que son autor, que s' trobava ausent, ho hagués demanat. Tal vegada va ferse inadvertidament; pero no faltará maliciós que sospiti que hi van ser posadas sols pel gust de treurelas, provocant lo conflicte que hi havia ganas de desencadenar.

De manera que fins acceptant lo criteri restrictiu de que las autoritats eclesiásticas tenen intervenció en las Universitats; de que aquests establiments d' ensenyansa son eminentment catòlics, y de qu' están vigents tots los articles de la ley de Instrucció pública del any 1857 inclús aquells que s' troban en contradicció ab la Constitució del Estat: fins acceptant aquest absurd, difícil ha de ser descubrir en l' eminent professor, objecte de la sanya ultramontana, un sol punt vulnerable que l' comprometi.

Però está vist que l' odi del clericalisme, insensat y cego, no s' dirigeix tant al professor com al home, que fora de la càtedra fá gala dels seus sentiments republicans y de las sevas conviccions lliurepensadoras. No es al professor á qui hostilitzan, sino al que ve sent colaborador incansable de las *Domini-cates del libre pensamiento* desde la fundació del periódich; al apóstol de aquesta idea que ha recorregut tota Espanya, desde Galicia á Andalucía, desde Extremadura á Catalunya propagantla y predicantla, ab una constancia y una activitat y una energia dignes de las sevas arreladas conviccions.

Odian al iniciador de aquella célebre protesta contra 'l Papat, que vá reunir 30.000 firmas y 30.000 monedas de cinch céntims.

Odian al polítich que presentant la seva candidatura per dos vegadas en un districte tan minat pel carlisme com la de Santa Coloma de Farnés, arriba á obtenir més de 2.000 vots.

Y fins violent, com á satànichs inquisidors, lo sagrat de la llar doméstica, odian al marit casat civilment, pare de quatre fills sans y robustos que no han rebut las ayguas del batisme, com si no li perdonessin las quatre miserables pessetas dels bateigs, qu' ells tal vegada s' figuran que 'ls ha quedat á deure.

Lo que tenen de decastat aqueixas persecucions, que ho digan totas las consciencias honradas sense distinció de partits ni de creencias. Qui siga capás de consentirlas ó tolerarlas haurá de confessarse que contribueix á desencadenar sobre la desventurada Espanya aquellas tempestats religioses de qu' están ja totalment exempts tots los païssos civilisats, y que aquí consumaren en temps passats la ruina de la nació, y sumintla además en l' oprobí y la vergonya.

P. K.

REFLEXIONS

d' un polissón que á conseqüencia d' haver freqüentat uns quants dias l' Universitat, s' ha tornat una mica sabi.

—Quan mes pienso y mes medito: per més que me importa un pito tot lo que pasa en el mundo, veo con dolor profundo que 'l tinglado de la vida no es res més que una mentida, hont todos, cheneralment, qui ho entén, qui no ho entén.

¿Qué ha pasado aquí? Pues nada: que per una rectorada, con mas ó menos salero impulsada por el clero hemos estat uns quants dias cometiendo picardías y armando cada pendencia; en el templo de la ciencia, que, si he decir verdaz, ha sido una atrocidad.

Es lo que yo siempre digo: el gobierno es enemigo de cualquier expansión, tenga ó no tenga razón. ¿Qué es l' autoridad? Pues eso; garrotada y tente tieso, que si uno por fin de fiesta mus planta cara y protesta, se le trata á lo chiquillo, se le amorra al cuartelillo y, la receta es probada, ya jamás se fica en nada.

Muchos alaban el vot... Más fuerza tiene el garrot, que aunque sea minoría domina á la mayoría, porta sus cuentas exactas sin interventores ni actas, no sufre may dilaciones ni ha d' escoltar impugnaciones y á todas partes arriba con su fuerza ejecutiva.

¿Cuántos eran los estudiantes? La mar: entre xichs y grans podían, si mal no cuento formar un buen regimiento. Y no obstant, bien clar se ha visto: al sol grito de: ¡Ojo al Cristo! nos han dado pueta franca, y chugando nuestra tranca hemos impuesto la paz con mucha moralidad.

Y aquí está mi reflexión. ¿De qué sirve la razón y un 'abio elocuente que hable, davant por davant d' un sable? Eso es casi un dicho eterno: siempre el gobierno es gobierno, lo cual vol dir que si es malo, se hace bueno con el palo. A mí, en mitj d' aquella brega sólo van decirme: ¡Pega! y á remolque de mi horda pugué fins al *Sursum-corda*, burlándome en mi conciencia de las letras, de la ciencia, de los árboles, del lodo y, vamos, casi de todo.

Entre estudiantes y rectores, siempre que mis superiores chusquen útil mi concurso, no me queda mas recurso que apoyar muy decidido al gobierno constituido; y, en siendo l' hora arribada, dar leña al que no ha fet nada.

Por hoy, según aquí s' cuenta ha pasado la tormenta y podém, gracias á Dios entregarnos al repós. Olvidem las tropelias d' esos amarguissims dias; vamos á ca la Manuela á beber cinch de mistela y luego... que ronde un atre... ¡A casa, pronto, y al catre!

C. GUMÁ.

ció, y la indignació popular en moltas ocasions acaba com lo Rosari de la Aurora.

Lo bisbe de Cádiz que s' hi trobá, 'n deixava anar una de freda y una de calenta.

Tant aviat deya que havian de tenir perdó y oracions pels que 'ls havian insultat, com assegurava qu' en cas de tornarhi sabrian defensarse, porque la defensa es natural.

No extranyin aquesta diferencia de criteri, porque 'ls bisbes fins quan administran lo sagrament de la confirmació reparteixen plantofadas.

Un párrato de la protesta dels estudiants carcatòlics:

«Dicho lo cual solo nos resta pedirle que con nosotros abogue para que nunca, de hoy en adelante, llegue á convertirse el indiscutible derecho que tenemos á que no profanen las cátedras españolas y menos las de Barcelona, quien profanen, quien: concordancia católica quien sea digno de llevar el grillete de blasfemador público.»

Aixó tal vegada ho dihen per aquells guindillas que van invadir lo temple universitari garrot en mà, y vomitant per la seva boca xorros de blasfemias.

Lo catèdràtic de Física catòlica de aquesta Universitat, al dirigir-se á Madrid pera formar part de un tribunal de oposicions, va detenirse un dia á Zaragoza, dedicantlo á fer la propaganda carlista.

A n' aquest ningú li diu res: si fos lliure-pensador seria tota un' altra cosa.

Y no obstant consultin la historia y trobaran que mentres la intolerancia religiosa y lo carlisme han fet derramar la sanch espanyola á mars, lo lliure-pensament no n' ha vertit ni una gota, ni una espurna.

Bé ha de haverhi una gran diferencia entre 'ls que pretenen esclavizar la conciencia humana y 'ls que aspiran á redimir-la.

Una frasse de 'n Cánovas, estampada en *La Epoca* de Madrid:

—«Lo carrer es del públich y pera la circulació: quan los estudiants l' obstruixen, hi ha necessitat de despejarlo.»

¿Y quan l' obstruixen las professions? ¿Y quan l' obstruix lo Rosari de l' Aurora?

Vaja, no diguin, qu' en Cánovas ha d' estar molt content dels gaditans, en vista de que no fan mes que aplicar las sevas teorías.

Lo carrer es del públich.

¿Per qué no s' va celebrar el gran meeting del diumenje passat?

Aquesta pregunta se la fan molts, y es necessari contestarla ab franquesa republicana.

Es cert que 'l *divino* Vallés en una reunió que va celebrarse al efecte va votar en favor de la celebració del meeting; pero no es menos cert que tots los Comitès, Juntas y Juntetas que 'l *divino* Vallés té á la seva disposició pera fer lo joch de la política varan votar en contra... considerant que un meeting es poch radical.

De aquesta manera, 'l *divino* Vallés dihent ell que sí y fent dir als altres que no, intenta quedar bé ab Deu y ab el diable.

Cada dia es mes urgent la necessitat de acabar ab farsas y xocarrerías que no fan mes que debilitar y posar en ridicul á las agrupacions republicanas.

Res mes impropis dels procediments frants y leals que exigeix la política republicana que certs rasgos de diplomacia burda, dignes rivals de las cábalas jesuíticas.

En lo periodo constituyent de la restauració, quan lo clero, per boca del bisbe de Salamanca intentava portarnos al punt á que 'ns ha arrastrat

l' ilú Bosch y Fustegueras, en Cánovas va respondre: —¿Qu' es lo que demana 'l Sr. Bisbe de Salamanca mes que la *Inquisició modernizada*?

Perque aquí á Espanya tot siga estrambótich, resulta qu' en Cánovas reaccionari del primer periodo de la restauració era menos neo-catòlich qu' en Cánovas que ab la regencia ha acceptat una legislació democrática.

Mentida sembla que al observar tants contrasentits tots els espanyols no haguém perdut lo cap ó no 'ns haguém mort de fástich.

Lógica.

Si hagués de prevaldre la condemniació de las obras de D. Odón de Buen pronunciada per la Congregació del Índice pera suspendre de la càtedra al seu

BATALLADAS

Cádiz lo Rosari de la Aurora va terminar com lo Rosari de la Aurora, es á dir: á cops de pedra y garrotadas.

Lo menys que poden dir los enemichs de las manifestacions públicas bulliciosas, es que s' privin per tothom ó á tothom se concedeixin.

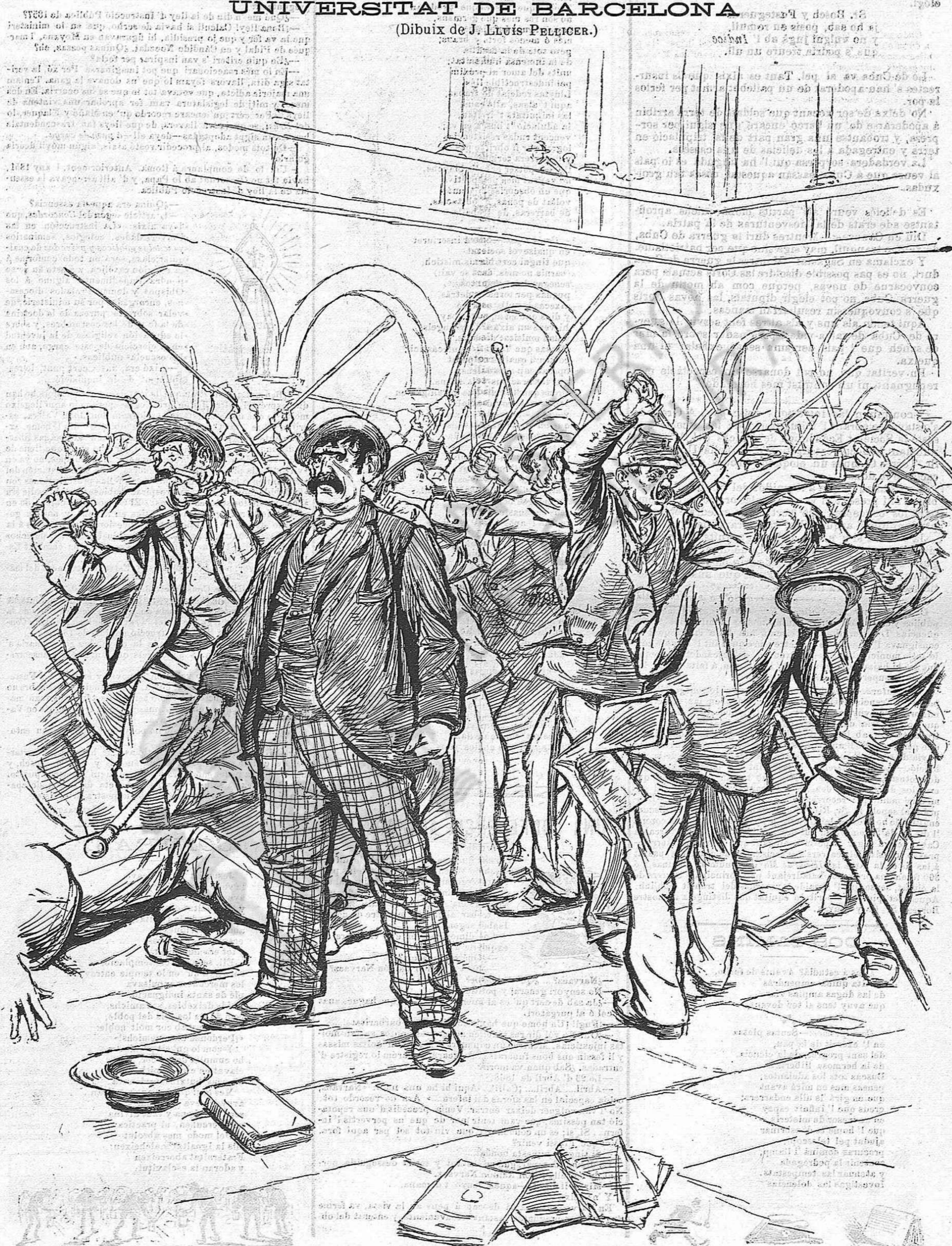
Los privilegis, impropis de tot país, quals lleys blasonan de democráticas, molts cops engendran la indigna-

UNIVERSITAT DE BARCELONA

(Dibuix de J. LLUÍS PELLICER.)

Llissó de Zoologia gubernativa.—Primer curs.

(c) Ministerio de Cultura 2005

autor, lògicament s'hauria de suspendre també al Consell de Instrucció pública que va aproparias ab elogi.

Sr. Bosch y Fustegueras ja ho sab, posis en remull, y no vulgui jugá ab l'Indice que 's podria treure un ull.

Lo de Cuba va al pel. Tant es aixis que 'ls insurrectes s'han apoderat de un pailebot armat per ferlos la por.

No deixa de ser xocant que soldats de terra arribin á apoderarse de un barco encare que sigui per sorpresa, y trobantse una gran part de la tripulació en terra y entregada á las delicias de una cassera.

La verdadera sorpresa qui l'ha tinguda es lo país al veure que á Cuba passan aquestas cosas tan groixudas.

Es deliciós veure als parits monárquichs aprofitantse ade erats de las desventuras de la patria.

Diu en Cánovas:—Mentres duri la guerra de Cuba, deixenme tranquil, may siga sino que per patriotisme.

Y exclama en Sagasta:—Mentres la guerra de Cuba duri, no es pas possible disoldre las Cortes actuals pera convocarne de novas, porque com ab motiu de la guerra Cuba no pot elegir diputats, las novas Cortes que 's convoquessin resultarian mancás.

Aqui tenen als uns y als altres fent servir la guerra de Cuba de salva-vidas, pera nadar sobre la mar de sanch que l'pais derrama sense exhalar ni una queixa.

En veritat que no pot donarse un espectacle mes repugnant, ni un contrast mes horrendo!

Y continuan las intru-ions episcopals. A Granada s'estava celebrant l'inaguració de las escolas que sosté la Societat Económica de Amichs del País, pronunciant lo docte catedrático de aquella Universitat Sr. Torres Campos un eloqüent discurs sobre l'educació de la dona.

Y vels'hi aquí que á lo millor del discurs l'arquebisbe, allí present, li va rompre las oracions, condemnant los conceptes que vertia. Lo catedrático, mes prudent que l'arquebisbe, va retirarse del local.

Ja veuen si n'estém de ben guarrits. Créguinme ciutadans: si algun dia á l'hora de dinar els cau alguna cosa á la sopera, no 's figurin pas que siga una mosca. Mirin'ho bé, que mes aviat que una mosca estich segur que será un bisbe.

CARTAS DE FORA.—Molins de Rey.—En aquesta vila 's juga pública y descaradament sufrintne moltas familias las conseqüencias. L'últim diamenge circulá una fulla en la qual se consignava l'abus, deixant entreveure que tant l'arcalde com lo jutje municipal tenen coneixement del escándol, sense que fins ara hi bajan posat remey. ¿N'hi posarán, á falta d'ells, las autoritats superiors civils y judiciales?

Mataró.—A la edat de 37 anys mori lo conegut lliurepensador Francisco Genissáns, á qui 's deuen las principals milloras que avuy tenim en lo cementiri municipal. Un corteig que no baixaria de 400 personas assistí á la casa morturia, trobantse allí ab lo jefe de policia y dos guardias municipals que per ordre de l'autoritat superior indicaren los carrers que havia de seguir l'enterro, ó sigan los mes extraviats de la població.—Los concurrents, prescindint del mort, y en senyal de protesta seguien los carrers que tenían projectats, y qu'eran los de costum, y després acompanyaren lo cadáver al cementiri municipal recorrent los que designá l'arcalde.—Després del sepeli lo Sr. Ribalta pronunciá un eloqüent discurs enaltint lo bon recort del difunt y proposant portarli una corona 'l dia 30 de Setembre en pública manifestació. Pero l'arcalde Cabanyes va negar lo permís, alegant que no podia interrompre lo tránsit dels carrers.—Precisament lo diamenje passat á las sis de la tarde las Hicas de Maria en número de unas 2 ó 300 feren una professó, baladrejant pels principals carrers de la ciutat, sense que l'arcalde 's recordés del tránsit públich. Aquest fet pinta l'esperit de equitat que distingeix al nostre Borrego Sr. Ca-y-banyas.

DOS CAMINS

¿Yas á estudiá? Avants de ferho, medita quina empendrás de las dugas amplas vias que avuy tens al teu devant.

Camí primer.—Sentas plassa en l'exércit de la pau, del sant progrés, de la ciencia, de la hermosa llibertat. Buscas tots los adelantos; pensas mes en mirá avant que en girá 'ls ulls endarrera; creus que l'infinit espay en un tresor de misteris, que l'home te d'esbrinar ajudat pel telescopi; procuras dominá 'l llamp, contenir la pedregada y atenuar las tempestats. Investigas las dolencias

del infelís ser humá, y las curas ab tos metis, fent ossos é inventant sanch. Trobas que 'ls sers que 't rodejan no son res mes que germans, mes ó menos infelícosos, mes ó menos forts y brans; pero tots de la familia de la immensa humanitat; units del amor al próxim pel indestructible llás. Lluytas rodejat de trabas, aquí t'alsas, allí caus, las iniquitats t'irritan, la adulació 't busca en va; vencent rudas resistencias logras per fi obrirte pas, y ta carrera terminas lluhint potser cabells blanca, no vevent mes perspectiva que un obscuríssim demá, voltat de penas, d'obstacles, de barreras, de treballs...

Camí segon.—Yas á inseriuret en qualsevol societat que tingui cert barnís mistich, (barnís no més, tant se val!) renegas dels adelantos, pugnas per torná endetrás, aixecas los ulls enlayre y dius que en aquest espay hi veus un aixám d'arcàngels y una multitud de sants. Pensas que 'l llamp es un castich, contra 'l qual es un peccat oposar cap mes defensa que las oracions y 'ls salms. Creus que 'ls mals que 'ns affigeixen son assots providencials y que las mes sanas fórmulas que un metje ha de aconsellar son la austera penitencia y las inissas de vuyt rals. Opinas qu' en la familia que forma l'humanitat uns han de rosegá 'ls ossos y altres s'han de menjá 'ls talls. Arreplegas bonas notas, sense apenas estudiar; trobas l'apoyo dels mestres y l'carinyo clerical... y acabada la carrera ab un resultat brillant, atrapas una pubilla que 't porta un dot regular, ab lo qual, com un patriarca, vius—ó pasturas—cent anys, hasta que t'arriba l'hora en que 't portan á enterrar, benehit per totas bandas y voltat de capellans.

Vet aquí las dugas vias que 's presentan á ton pas. ¿Prens la primera? Ets un home. ¿Prens la segona? Un esclau. Aquella 't porta á la ciencia y t'ompla de dignitat: aquesta t'ompla de llana y 't tapa 'l ulls ab dos pans.

C. GUMÁ.

UNA CONFERENCIA AB NARVAEZ

REYENT que una entrevista ab lo difunt duch de Valencia seria útil en las presents circunstancias, vam baixar al infern, suposant, com suposaria qualsevol persona sensata, que allí haviam de trobar al famós ministre de donya Isabel segona.

Lo dimoni-porter ens va rebre ab exquisita amabilitat.

—¿Qué se li ofereix?
—¿Está aquí don Ramón Narvaez?

—¿Narvaez?... ¿Qu'era bisbe?
—No senyor: general y polítich.
—¿Ja sab de cert qu' es al infern? Podria ser que hagués anat al cel ó al purgatori.
—¿Fugi! ¡Un home que havia comés tantas barbaritats!...
—¡Oh! No vol dir res aixó: en aquets assumptos se fan moltas injusticias. Mentres un cop mort li diguessin moltas missas y li fessin uns bons funerals... Ja veurá, mirarém lo registre d'entradas. ¿Sab quan va morir?
—Lo 23 d'Abril de 1868.
—Abril... Abril... ¡Calli!... Aquí hi ha una nota: «Narvaez; celda especial en las aforas del infern...» Ara ho recordo tot. No 'l van volguer deixar entrar. Venia precedit d'una reputació tan pessima, que vam tenir por de que 'ns pervertís l'infern... Sí, sí; es un condemnat que viu tot sol per aquí fora. ¿Vol que 'l fassi venir?
—Si tingúes aquesta bondat...
Lo dimoni desaparegué un instant y torná desseguida, portant de l'orella á don Ramón Narvaez.
—Mira—li digué—aquest senyó 't demana.
Y 'ns deixá sols.
En Narvaez m'apamá de cap á peus ab la vista, va ferme dugas ó tres preguntas bastant inconvenients, y enterat del ob-

jecte que allí 'm portava, 's prestá, encare que de mala gana, á sostenir ab mí la conferencia que jo pretenia.

De bonas á primeras y desitjan anar desseguida al grá, vaig preguntarli:

—¿Qué me 'n din de la ley d'Instrucció Pública de 1857?

—¡Bona ley! Calculi si havia de serho, que en lo ministeri que la va fer y que jo presidia, hi figuravan en Moyano, 'l marqués de Pidal y en Cándido Nocedal. ¿Quinas pessas, eh?

—En quin criteri 's van inspirar per ferla?

—En lo més reaccionari que pot imaginarse. Per xó, la veritat siga dita, llavors feyam lo que 'ns donava la gana. Teniam una majoria adicta, que votava tot lo que se 'ns ocurría. En dos mesos y mitj de legislatura vam fer aprobar una vintena de lleys... Per cert qu' encare recordo qu' en Mañé y Flaquer, lo del Brusi, se queixava llavors, de que lleys tan trascendentals haguessin sigut adoptadas—deya ell—á paso de carga.

—De tots modos, al procedir vosté aixis, algún móvil deuria guiarlo.

—Un: lo de complaure á Roma. Anteriorment, l any 1851, havia fet un Concordat ab lo Papa, y d' allí arrencava la essencia de la ley d'Instrucció Pública.

—¿Quina era aquesta essencia?

—L'article segon del Concordat, que deya aixis: «La instrucció en las Universidades, colegios, seminarios y escuelas públicas y privadas de cualquier clase, será en todo conforme á la religión católica, y á este fin no se pondrá impedimento alguno á los Obispos y demás Prelados diocesanos, encargados por su ministerio, de velar sobre la pureza de la doctrina de la fe y de las costumbres, y sobre la educación religiosa de la juventud en el ejercicio de este cargo, aun en las escuelas públicas.»

—Aixó era, fins á cert punt, lo restabliment de la inquisició...

—¡Ben net que sí! Prou que 'ls mateixos conservadors ho han dit després. L'altre dia encare llegia—perque jo aquí lleigeixo molt—lo que un canovista tan serio com don Joan Valera, escribia sobre 'l tal Concordat. «A los obispos—diu l'home, exclamantse—se les concedían facultades con rarias á las libertades individuales... Era atentar al derecho en lo que tiene de más sagrado é inviolable; el someter á los obispos, no ya en virtud de la piedad sino por la fuerza, toda manifestación del pensamiento humano. Entendidas aquellas prescripciones con la debida amplitud, casi ni respirar hubiese podido nadie sin permiso de los señores obispos... El Concordato, celebrado en época de la mayor reacción política en España y por un gobierno despótico, contiene las concesiones más graves á la Iglesia, en contra de la libertad individual y de los derechos del hombre...» ¡Quin temps aquells!... ¡Cóm ha cambiat Espanya desde l' época del Concordat!...

—No senyor; no ha cambiat gens. Estém exactament del mateix modo.

—¿Qué diu! ¿Y la Constitució del 69? ¿Y la del 76?

—Segons los homes d'avuy, tot aixó son papers mullats. A pesar de la poderosa influencia de la constitució del 69 y de la indisentible forsa legal de la del 76, avuy tenim vigents lo Concordat de 1851 y la ley d'Instrucció pública de 1857.

—¿Es possible? ¿Es á dir que la meua obra reaccionaria 's agnanta encare ferma, á pesar dels quaranta anys transcorreguts?

—Sí, senyor: aixis ho volen en Cánovas y en Bosch y Fustegueras. Los anys han passat en va, la revolució de Setembre no s'ha fet, la constitució del 76 no serveix: estém com quan mavena en Narvaez, lo governant més reaccionari—segons en Valera—que hi ha hagut á Espanya.

Al arribar aquí, don Ramón no pogué contenir lo seu entusiasme.

—¡Celebro—va dirme—las noticias que ha vingut á portarme! Felicitó de part meua á n'en Cánovas y á n'en Bosch, y digni que ja poden morir tranquils, que aquí 'ls guardo puesto.

En Narvaez va saludarme ab una rialleta diabólica, desapareixent del meu davant y aixis acabá la nostra entrevista.

FANTASTICS.

CONTRAST

Jesucrist ne predicava la vera Fraternitat, aymava la Llibertat y la Igualtat proclamava.

Amant de la Caritat, aburria la riqueza, ensalsava la pobresa y tot era humilitat.

Ell, sens cap contemplació, cert jorn qu' en lo temple entrava, los mercaders expulsava plé de santa indignació.

Als deixebles, sos amichs, com á tots los fills del poble, los hi deya ab cor molt noble: «¡Perdonéu als enemics!»

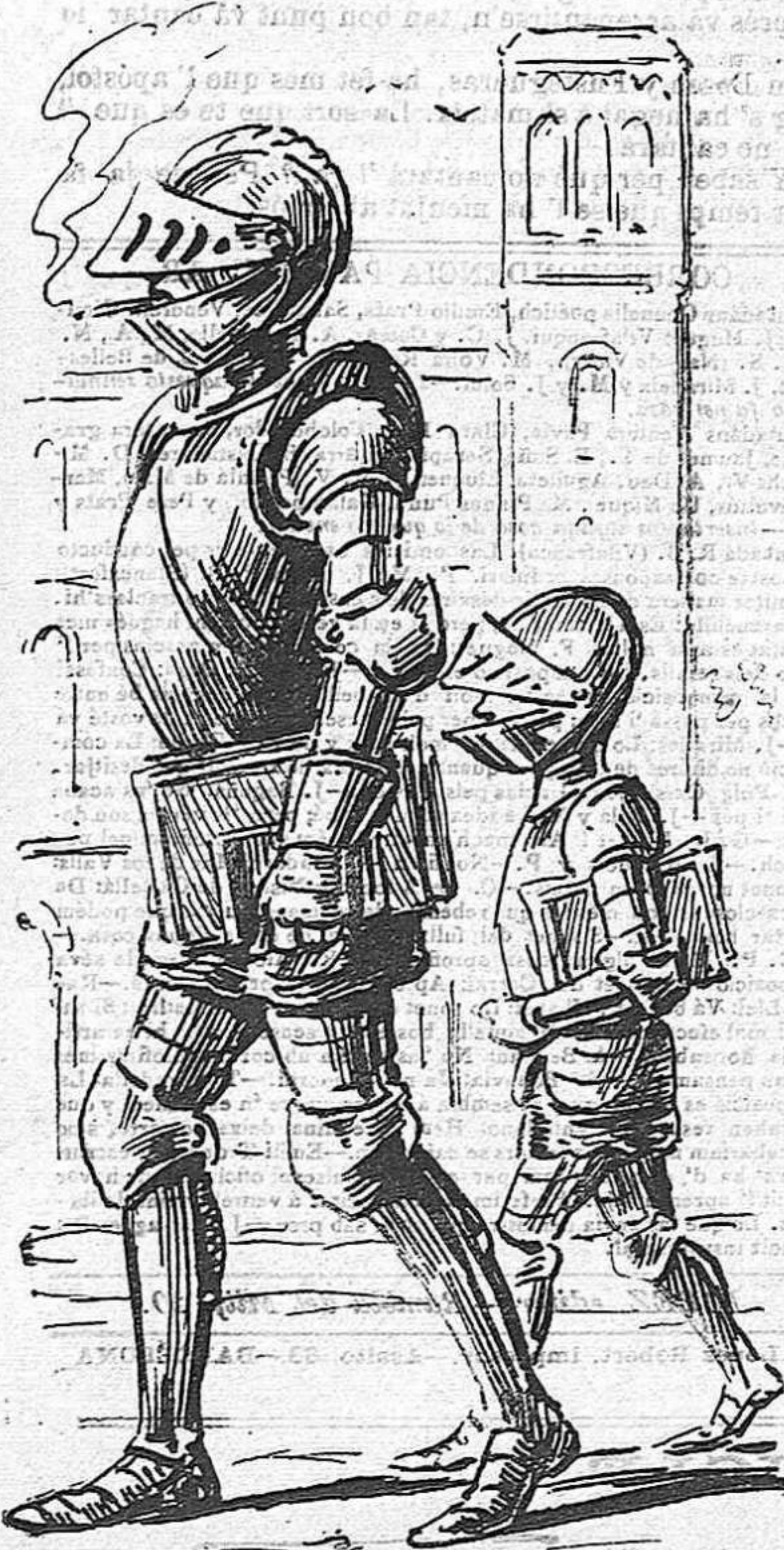
Y com lo qu' ell predicava ho cumplia de tot cor, clavet en creu y mitj mort als seus butxins perdonava.

Mes ¡ay! que los que predicán avuy la seva doctrina, sent tant bona y tant divina no la creuen, ni practican.

Del modo mes absolut ells la Igualtat maleixen; Fraternitat aborreixen y adoran la esclavitut.

INDUMENTARIA ESCOLAR

Única manera de poder anar a l'aula sense perill.

Ells, ab instints inhumans, en nom de la religió, fan lluitar, sens compassió, los germans contra 'ls germans.

Ells, ab marcada insolència, orgullosos y altaners als poders mes justiciers han negat sa obediència.

Ab culpable hipocresia y oblidant la llei de Deu ells n'han fet del temple seu sols un lloch d' idolatria.

Y ab lo més injust anhel y usurers en molt alt grau, á cambi d' or; ifins la clau ells donan per aná al Cel!

FRANCISCO LLENAS.

ENTRE MADRIT Y BARCELONA

ORT d' angunia y al galop desenfrenat, lo ministre de Governació 's dirigeix al ministeri de Foment.

Al parlar de galop, es inútil fer constar que 'm refereixo als caballs del cotxe, no al ministre. Ja es cosa sapiguda que 'l Sr. Cos-Gayón es incapás de galopar per res que á n' ell no l' interessi personalment.

Don Albert, al veure entrar al seu company en aquella hora intempestiva, s' aixeca més alarminat que si s' estés desarrullant un moti de verduleras.

—¿Qué passa senyor Cos? —Passa que las disposicions que ha pres vosté respecte á aquest catedrático de Barcelona, amenassan ocasionar un trastorn gravíssim.

—¡Oh! Jo, en tot aquest assumpto, no hi fet més que seguir las indicacions del bisbe d' allá.

—Donchs, lo bisbe d' allá ara fa 'l pajés, y diu á tothom que ho vol sentir qu' ell no sab de qué li parlan y que de tot aquest bullit se 'n renta las mans.

—Bueno; jo també me las rentaré, y aixis tots dos anirém nets y curiosos.

—¡Sí, ríguissen! Barcelona, á horas d' ara, está poch menos que insurreccionada. L. Odón de Buen, que á la quènta, la sab mes llarga que vosté, que 'l bisbe y que tots nosaltres, s' ha convertit en ídol dels barcelonins. Avuy, l' amo de la capital de Catalunya, es ell.

—Se m' ocorreix una idea. Ara veurá com lo faig baixar del pedestal. Lo ministre de Foment agafa 'la ploma y escriu lo següent despaig telegráfic:

«Odón de Buen, Barcelona. — Vingui desseguida á Madrid: pera resoldre l' actual conflicte, necessito parlar ab vosté. — Lo ministre de Foment, Bosch.»

—¿Qué li sembla?— diu ensenyant lo parte al de Governació. —Es un cop de mestre. Crech que ab aixó está tot arreglat.

Dos horas després d' aquesta escena, y quan ja lo senyor Bosch y Fustegueras comensa á saborejar lo seu triunfo, lo ministre de Foment reb la inopinada visita del seu secretari.

—Senyor Bosch... estém perduts... —¿Y aixó? ¿qué hi ha de nou? —La noticia de la vinguda del Sr. de Buen á Madrid s' ha escampat per tot arreu, y en aquest moment los seus amichs li están preparant una arribada monstruosament grandiosa.

—¡Si que l' hem feta bona! —Ademés, á Zaragoza y á las principals poblacions del trajecte tothom anirà á la estació á vitorejarlo y á protestar contra las disposicions de vosté.

—No hi ha que perdre temps! Donguim un bossi de paper. —Odón de Buen, Barcelona. —No vingui á Madrid per cap concepte. Estiguis tranquil á casa seva, hasta nova ordre. —Bosch y Fustegueras.»

—Inmediatament aquest parte al seu destino. Es urgentísim.

Don Albert respira ab visible satisfacció, y encenent un puro de aquests que no s' han de llenrar á las primeras xucladas, exclama repapantse á la poltrona:

—¡Sort que hi he sigut á temps!... Si 'm descuydo, faig una planxa.

Passa mitj' hora: en Cos-Gayón torna á entrar en lo despaig del senyor Bosch.

—¿Qué ha fet, desgraciat de vosté? La seva contraordre ha produhit un efecte deplorable. La gent diu que vosté s' arronsa, que 'l gubern té por, que ha cedit devant de l' actitud dels estudiants... Senyor Bosch, ha fet un pastel que probablement ens costará cart.

Lo ministre de Foment comensa ja á desconcertarse. Lo seu cap sembla una olla tapada quan arrenca 'l bull... Potser si que ha reculat massa depressa y que ab una mica d' energia dominava la situació...

—¡Nada!— crida de repent, redressantse com un gall quan va á cantar:— ¡siguém homes! Enviaré un altre parte.

—Odón de Buen, Barcelona. — Insisteixo en lo que li havia telegrafiat. Espero ab impaciencia la seva visita. No trigui. —Bosch.»

Un' hora més tart torna 'l subsecretari.

—Sr. Ministre, Madrid está convertit en un volcá. En Pi, en Salmerón, 'l Azcarate, totas las grans figuras republicanas treballan perque 'l entrada de l' Odón de Buen sigui un apoteosis. Los elements democrátichs no hi veuhén de cap ull, y diuhén que 'l gubern está fent per ells lo qu' ells mateixos no sabrian fer.

—¡Reyna pura! ¿Aixis estém?... Alláguin un' altra quar-tilla.

—Odón de Buen, Barcelona. — Li mano que no vingui á Madrid. —Bosch.»

¿Quin ha sigut lo desenllás de aquest ho telegráfic? El que indica los dos partes següents:

Lo catedrático al ministre: «¿Vol fé 'l favor de dirme qu' es lo que determina? Jo ja no sé qué haig de fer. —Odón de Buen.»

Lo ministre al catedrático: «¿Vosté no sab lo que ha de fer?... ¡Jo tampoch! —Bosch y Fustegueras.»

A. MARCH.

LA CONGREGACIÓN DEL INDICE

s una supervivencia del abolit Tribunal del Sant Ofici. No podent cremar com avants se feya als homes de inteligencia superior que impulsan lo progrés, s' ensanya ab las sévas obras. No podent encendre fogueras, se dedican á apagar llums. Com que la fé ha de ser cega, tant se val viure á las foscas.

Signé fundada la célebre Congregación durant lo Pontificat de Paulo V (1605 á 1621), papa, que segons se colegeix de la seva historia, se distingí sobre tot pel seu nepotisme desenfrenat. Un autor afirma que la Congregación s' ha mostrat despiadada ab las obras mestras de totas las literaturas, y qu' en nom de la religió ha condemnat los més admirables monuments del esperit humá.

Fins teólechs y escriptors católichs piadosíssims s' han trobat á lo millor severament condemnats per la Congregación del Índice. Qui s' fica en un esbarzerer, per forza ha de sortirne punxat, sense que las creencias católicas lo fassan invulnerable.

Com una mostra dels autors condemnats, citarém los següents, que son per cert ben coneguts: D'Alembert (Miscelánea literaria); Balzac, célebre novelista (totas las sévas obras y mes n' hagués escrit); Beranger (Cansons, gloria de la literatura francesa); Bouillet (Diccionari universal de Historia y Geografía, una obra mansa á tot serho); August Comte eminent filósof (Curs de filosofía positiva); Condorcet (Bosqueig d' una taula, historia dels progressos del esperit humá); Benjami Constant, notable juriscult (Comentari sobre la ciencia legislativa de G. Filangieri); Victor Cousin (Curs de Historia de la Filosofia); Didier (Roma subterranea); Dumas, pare (Totas las sévas obras); Flaubert (Idem de lenzo); Victor Hugo (Igual); Lammenais (lo mismo digo); Michelet (Totas també); Jorge Sand (no se 'n ha escapat ni una); E. Sué (y de aquest ni mitja); Renan (ni una ratlla).

Garnier Pagés, hi té 'l seu Diccionari polítich y Stuart Mill, 'ls seus Principis d' Economía política, que s' ensenyan en totas las universitats del món.

L' espiritual Lamartín algunas de las sévas obras més efusivas, com Lo viatge á Orient, Jocelyn y la Caiguda de un angel; Enrich Heine, lo seu libre De la Fransa, sos Quadros de viatge y sos versos Nova carmina; Murger, sas Escenas de la vida bohemia; Pellerón, la seva Profesión de fé del siglo XIX, y hasta 'l piados Juli Simon, no pogué salvar sa Religió natural; ni 'l Comte de Segur, la Historia del baix imperi; ni Robertson, la Historia del reynat de Carlos V; ni Viardot, Los Museos de Italia.

Dante Alighieri, 'l gran poeta florentí, admiració de totas las edats, hi té 'l seu tractat De la Monarquia, y Milton, l' immortal poeta inglés, lo poema El paradís perdut.

Rabelais, casi totas las sévas produccions, y Pascal, sos admirats Pensaments.

D' escriptors reconegudament católichs, n' hi figuran á gabadals. Entre ells mereixen ser citats, Maquiavelo, Erasme, J. Bodin, Baluze, F. y R. Etienne, Scapula, autor del tractat De jure belli et pacis; Heinecci, lo sabi canonista Dumoulin, Barbeyrac, Elías Dupin, Ferret, 'l arquebisbe de París, De Marce, autor de la Concordancia del Sacerdocí y l' Imperi, Gioberto, Lequeux, Bailly, etc., etc.

L' Abat Fleury hi té 'l seu Compendi de Historia eclesiastica y pendent de correcció 'l Catecisme historich. De manera, que ab una mica més hasta, al Fleury excomunican.

Pero s' ha de tenir en compte, que molts obras que hi figuran avuy, l' endemá desapareixen. Pic de la Mirandole, condemnat per Ignocent VIII, vá ser absolt per Alexandre VI. ¡Vacilacions de la infalibilitat!

Las obras de Alexandre de Natalis, y la Mistica Ciudad de Dios de nostre Sor Maria Agreda, aixis com lo Tractat sobre 'l poder temporal del Papa de Bellarmín, van ser borradas de la llista, sense que ningú s' haja prés la molestia d' explicar cómo ni perqué.

Tampoch en las edicions modernas del Índice, hi figuran ja ni 'l nom de Galileo ni 'l de Copernich, condemnats per haver ensenyat una Astronomia herética. Avuy la Sagrada Congregación ja sab que la terra gira alreedor del Sol. Li ha costat molt; pero al últim se 'n ha convençut.

Per lo que respecta á Espanya, ab lo titol de Index expurgatorí, teniam una llista interminable de obras condemnadas, ab la particularitat de qu' en temps de Felip II, s' imposavan als que las llegian penas corporals, que podian arribar fin á la de mort.

Entre las obras tatzadas d' heréticas, s' hi contavan El Cortesano, de Boscan, y La guia de peccadores del seráfich Frá Lluís de Granada.

Un detall y acabo. Algunas vegadas s' han afuixat los rigors de la Congregación del Índice, arribantse fins al extrem de otorgar lo dret ó 'l permis de llegir llibres prohibits, aixó sí... mediant lo pago de certs emoluments.

Ab quanta rahó diu l' adagi catalá:— ¡Pagant Sant Pere canta!

P. DEL O.

EPIGRAMÁTICA

Ponderava 'l bon Ambrós la ensenyansa jesuítica, per la forma y modo com á la quitxalla espavilan, y al volguer manifestar que en las llistons qu' ells explican procuran al seu estil usar d' una moral rigida, ab ayres de filósof així 'l discurs resumia: —Son gent que 'ls fan obri 'l ull sense fe 'ls obri la vista.

FOLLET.

FIGUROSAMENT històric:

Contava un estudiant a uns catedràtics los escàndols ocorreguts dintre de l'Universitat, manifestant que a un alumne 'ls seus companys li havian donat una pallissa de primera.

—¿Y per qué s'ha de pegar a ningú?—interrompé un catedràtic.—Aixó entre companys no està gens bé.

—Oh,—replicá l'alumne,—ben merecut s'ho tenia; perque ha de saber que va donar un crit subversiu.

—Aixis ja 's compren, perque en certes ocasions un crit subversiu pot comprometre a molts innocents! ¿Y quin crit va ser aquest?

—Va cridar:—Viva 'l rector!

Contrasantit.

Dihen que 'l rector de la Universitat, desde que s'ha posat resoltament al servey dels neos, ha perdut una cosa.

—L' autoritat moral?

—Y un' altra.

—Lo prestigi?

—Encare un' altra.

—¿Qu' es donchs lo que ha perdut D. Juliá Cassanya?

—D. Juliá Cassanya ha perdut l' *oremus*.

Es original. Lo professor *in partibus* ab qui volian substituir a D. Odón de Buén, es capellá y 's diu Aulet.

Vels'hi aquí un reverendo, que si no 's pot dir que siga un peix que 's porta l' oli, 's pot ben assegurar, qu' en las lletres del seu nom, combinadas en forma de anagrama 's porta la professió:

Aulet-Teula.

—¿A hont s' es vist!—exclamava D. Sever. Los estudiants tirant pedras a las classes mentres están en funcions... Aixó es una iniquitat.

—Verdaderament, la cosa no té dibuix—li responia D. Just.—Pero escolti ¿quin día vá succehir aquest fet tan abominable?

—Lo dimecres de la senmana passada.

—¿Y no vá sé 'l dimars que altrás molts classes en plenas funcions se vejeren invadidas per la policia garrot en mà, y repartint jaco a tort y a dret?

—Bé y que vol dir ab aixó?

—Vull dir que mals 'ls exemples son contagiosos, y que 'ls xicots acostuman a fer sempre lo que veuhen fer als grans.

Deya un transeunt:

—Ay, ay, las portas de la Universitat tancadas: no hi ha obert més que un porticó... ¿Que hi ha un mort?

—Si, senyor—respongué un estudiant.

—Qui es el difunt?

—¿Qui vol que sigui! El Conde D. Julian.

—¿De qué ha mort? ¿Potser de desgracia?

—Si senyor, assassinat.

—¿Jesús!... ¿Y com ha sigut?... ¿Questió de faldillas, tal vegada?

—No senyor: questió de sotanas... No s' assombri, y pensi que hi ha bisbes que portan amagat sota la capa el puñal del godo.

Los estudiants prou van anarhi ab cerillas y culs de ciri a buscar pels encontorns de la Universitat la Real Ordre perduda, lo únic que van trobar sigué una empaytada de la policia.

Quan vegis un polisson

no hi fassis broma;

ó sino de un cop de tranca

prou te deslloma.

Sant Pere vá negar a Cristo, en un cas apurat. Y després vá arrepentirse'n, tan bon punt vá cantar lo gall.

En Bosch y Fustegueras, ha fet mes que l'apóstol, puig s' ha negat a sí mateix. La sort que te es que 'l gall no cantarà.

¿Y saben per qué no cantarà 'l gall? Perque ja fa molt temps que se l' ha menjat ab arrós.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Gonnella poétich, Emilio Prats, Sabaté del Vendrell, Glouglou, J. Huguet Vilafranci, J. C. y Comas, A. Portabella, M. A., N. S., F. S. (Nas de Vicari), M. Voltá Rodriguez, Quimet, O. de Bellesguart, J. Mirapeix y M. y J. Soler.—Lo que 'ns envian aquesta senmana no ja per casa.

Ciudadans Ventura Pavia, Clara Dou, Colaborador, Suscritora graciense, Jaumet de T., E. Suñé, Serapi Guitara, B. Castañares, D. Miserachs V., A. Deu, Aguilera, Lluquet, J. M. V. (Premiá de Mar), Martí Revoltós, Un Miquel, M. Planas Puntí, Galan per tot, y Pere Prats y Vila.—Inserirém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá R. B. (Vilafranca). Las noticias han de venir per conducto del nostre corresponsal ordinari. P. M.; J. M.; y P. B. (Blancafort): La millor manera de no sufrir desaires dels ensotanats es no tractars'hi.

—Frascuelillo: Es a bastant bé; pero si en la versificació hi hagués mes facilitat estaria millor. F. Nogués: Queda complascut, y gracias per l' envió dels retalls. La composició es fluixa.—Japet de l' Orga: Confessi que la composició ha sortit molt d' sgabellada: la cosa vá bé entre amichs per passá 'l rato; pero no per publicarse.—La poesia de vosté vá bé.—J. Miralles: Lo que 'ns envia es molt fluix y no vá.—Chelín: La composició no diu res de nou, y en quant a la forma deixa molt que desitjar.

—J. Pulg Cassanyas: Gracias pels envios.—J. Bagaña: No 'ns acaba de fé 'l pés.—J. Villá y X: La idea prou está bé; pero 'ls versos son dolents.—G. D. E.: Per l' Almanach no vá: veurém si l' aprofitém pel peri d'ich.—A. Busquets y P.—No filan.—J. Sadurn Mas de los Valls: Lo sonet no es prou precis.—C. de Alfonso y Mistets de Castellá: De trenca-closcas son més los que rebém cada senmana que 'ls que podem insertar bonament.—Sisquet del full: Veurém de dirne alguna cosa.—A. C. P.: Hi ha alguna cosa aprofitable.—R. Alonso: Idem, la seva composició.—Antonet del Corral: Aprofitarém la primera nota.—Ramón Lleí: Vá bé.—E. Vi aret: Lo sonet es replós.—E. Ametller: Si sabia 'l mal efecte que 'ns fa aquella bosseta: y sense ella no hi ha article, ja ho sabém.—A. Bertrán: No 'ns veyém ab cor de aprofitar més que un pensament.—S. Bonavia: Ja no es oportú.—T. Pegadella: La composició es molt vaga y se sembla a tantas que se 'n escriuhen, y que no diuhen res.—E. Cantallano: Hem determinat deixarho corra, sino no acabariam may, y 'ls lectors se cansarian.—Emili Trons: Per escriure bé s' ha d' estudiar, com per exercir qualsevol ofici s' ha de haver exercit l' aprenentatje. Preferim duli la veritat a veure'l vivint de ilusions. Lo que 'ns envia demostra que no 'n sab prou.—J. Massaguer R.: Es molt insustancial.

LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20.

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.—BARCELONA

UN CATEDRÁTICH FÍ DE SIGLE

—Aquí no hi ha mes llibre de text que aquest!!